

робниче об'єднання [4, с. 51]. Низовою ланкою було автомобільне господарство або підприємство. На території України діяли нові організаційні форми – госпрозрахункові виробничі об'єднання автотранспорту (комбінати).

Історія управління транспортом показала, що зміни в організаційних структурах управління транспортом в цілому або окремих його видах відбуваються відповідно зі змінами, що відбуваються як у політичному середовищі, так і соціально-економічному стані розвитку держави.

Література

1. Транспортное право : учебник пособие. – М. : "Былина", 2001. – 384 с.
2. Егизаров В. А. Транспортное право : учебное пособие / В. А. Егизаров. – М. : Юридлит, 1999. – 242 с.
3. Плужников К. И. Транспортное экспедирование : учеб. / К. И. Плужников. – М. : Рос-Консульт, 1999. – 576 с.
4. Громов Н. Н. Управление на транспорте / Н. Н. Громов, В. А. Персианов. – М. : "Транспорт", 1990. – 336 с.

УДК 347.121.2(043.2)

Калюжний К. Р.,

здобувач,

Юридичний інститут,

Національний авіаційний університет, м. Київ

ОСОБЛИВОСТІ ПРАВОРЕАЛІЗАЦІЇ ІНФОРМАЦІЙНИХ ПРАВ, СВОБОД І ІНТЕРЕСІВ ГРОМАДЯН

В еволюції суспільних відносин сформувалися різноманітні норми і правила, якими люди керуються у своїй трудовій діяльності, навчанні, вихованні, повсякденному житті та побуті. Ці норми (моральні, правові, політичні, естетичні, корпоративні, релігійні, традиції, звичаї, обряди, ритуали, етикету, культурні, інформаційні тощо) регулюють поведінку людей і відображають: національні та історичні особливості життя країни; рівень матеріальних, соціально-політичного та культурного розвитку су-

спільства; конкретизують дію об'єктивних законів суспільного розвитку суспільства.

Інформаційно-правова норма є видом правових норм і за своїм призначенням врегульовує суспільні відносини, що виникають у процесі здійснення інформаційної діяльності, а відтак формалізує право і обов'язки суб'єктів таких відносин. Інформаційно-правові норми консолідуються у нормативно-правових актах відповідно до мети правового регулювання, а саме шляхом визначення сфери інформаційної діяльності та специфіки суб'єктів конкретних інформаційних відносин.

Одним із основних напрямів сучасної теорії права є дослідження проблем реалізації права. Це викликано необхідністю підвищення ефективності норм як елемента системи права, поєднання теорії правових ідей і практики їх здійснення, зміцнення правової основи державного і суспільного життя [1, с. 8-11].

Реалізація норм права, зокрема інформаційних, переведення їх юридичних можливостей у площину дійсності – основні завдання і науки, і правового регулювання, оскільки лише чітко виражені теоретичні висновки можуть забезпечити потреби практики щодо втілення правових приписів у життя.

Реалізація приписів інформаційно-правових норм забезпечується механізмом їхньої дії через створення системи юридичних гарантій та встановлення заходів державного примусу і юридичної відповідальності. Загальновизнаним залишається положення про те, що одним із основних етапів здійснення правового регулювання є реалізація юридичних норм. В процесі реалізації досягається мета, передбачена правовими приписами; їх вимоги втілюються у правомірній поведінці учасників суспільних відносин. Отже саме реалізація норм права є правовою формою життєдіяльності, оскільки право закріплює і виражає найважливіші закономірності суспільної практики [2, с. 255].

Загальні положення теорії права щодо юридичного механізму реалізації норм законодавства визначають наступні характеристики норм права: загальнообов'язковість, нормативність та державне гарантування. Крім того, у процесі реалізації приписів важливими є також засоби і способи (форми), якими досягається необхідний результат, основні вимоги та умови реалізації нормативних приписів.

Правовий механізм реалізації права включає систему організаційних і нормативних гарантій, зокрема, законів та інших нормативно-правових актів, якими регулюються певні суспільні відносини і порядок їх виникнення, зміни, здійснення і припинення.

Реалізація права це складний процес, який має декілька основних способів правового регулювання, спрямованих на здійснення закладених в них правил поведінки, зокрема дозволи, заборони і зобов'язання. Виходячи з цих основоположних позицій в теорії права виділяють три основні форми реалізації права: використання, дотримання, виконання [3, с.242].

Використання – це така форма реалізації права яка знаходить свій вираз в активній реалізації можливостей, які надаються суб'єктом різних суспільних відносин, зокрема інформаційних, нормами права. Саме у межах даної форми реалізації права відбувається здійснення суб'єктивних прав учасниками суспільних відносин, які регулюються за допомогою права. Дотримання інформаційних норм права пов'язано не тільки з реалізацією забороняючих інформаційних норм, а в ряді випадків їх розглядають виключно як дотримання інформаційних обов'язків. Виконання, як форма реалізації зобов'язуючих інформаційних норм, яка визначається в діях суб'єктів щодо здійснення зобов'язань, покладених на них правовими приписами. Наведене вище характеризує лише одну сторону реалізації інформаційних прав. З іншого боку, держава забезпечує реалізацію права у формі правозастосовної діяльності, до якої входить діяльність органів держави – органів виконавчої судової влади, місцевого самоврядування шляхом прийняття відповідних рішень та їх виконання.

Особливе значення на сьогоднішній день при забезпеченні реалізації інформаційно-правових норм відіграє створення дієвого механізму реалізації прав і обов'язків суб'єктів інформаційних відносин. Він включає у себе закріплення на нормативно-правовому рівні гарантій здійснення прав та виконання обов'язків, а також правоохоронну та судову діяльність органів, яка спрямована на забезпечення цих гарантій. До гарантій реалізації прав держави як суб'єкта інформаційного права варто віднести заходи державного примусу та стимулювання дотримання всіма учасниками інформаційних відносин приписів інформаційного законодавства. Крім

того, до гарантій варто також відносити правові засади встановлення відповідальності за порушення прав суб'єктів інформаційних відносин. Проте, інформаційні права та зобов'язання держави мають визначатися на законодавчому рівні із правами та обов'язками інших суб'єктів інформаційних відносин. Мається на увазі, що система цих прав потребує чіткого визначення, систематизації та закріплення, результатом чого має стати більш чітке дотримання прав людини і громадянина у інформаційних відносинах.

Отже, механізм реалізації прав і обов'язків суб'єктів інформаційного права поширюється на наступні складові: норми матеріального права; норми процесуального права; інституціональна складова держави, яка забезпечує реалізацію правових норм у формі правозастосовної діяльності; юридична відповідальність учасників суспільних відносин за невиконання чи неналежне виконання встановлених правил поведінки. Тобто варто у якості основоположної категорії погодитись із сформульованим у літературі визначенням механізму реалізації права як єдиного комплексу взаємопов'язаних елементів правового регулювання суспільних відносин, що охоплює узгоджену систему правових норм, якими встановлюються правила поведінки у певній сфері суспільного життя фізичних і юридичних осіб, держави, зокрема, органів державної влади, управління і контролю, а також взаємозв'язок між нормами, процедуру їх прийняття застосування і реалізації правових у конкретній сфері суспільних відносин. Механізм реалізації прав і обов'язків суб'єктів інформаційного права розробляється з метою створення правових, організаційних, економічних, соціальних та інших умов для вдосконалення різних сфер суспільного життя та реалізації мети існування держави – утвердження прав людини і громадянина.

Література

1. Семчик В. І. Проблеми реалізації права / В. І. Семчик // Альманах права. Праворозуміння та правореалізація: від теорії до практики. Науково-практичний юридичний журнал. – Вип. 2. – К. : Ін-т держави і права ім. В.М. Корецького НАН України, 2011. – 316 с.

2. Кохановська О. В. Теоретичні проблеми інформаційних

відносин у Цивільному праві : [монографія] / О. В. Кохановська. – К. : Видавничо-поліграфічний центр "Київський університет", 2006. – 463 с.

3. Тарахонич Т. І. Правове регулювання як особлива форма соціального регулювання / Т. І. Тарахонич // Теорія держави і права : навч. посіб. – К. : ВЦ "Академія", 2013. – 348 с.

УДК 342. 922(043.2)

Крижановська В. А.,

асистент,

Навчально-науковий інститут права та психології,
Національний університет "Львівська політехніка" м. Львів

ПРО ОСНОВНІ ПРАВА І СВОБОДИ ЛЮДИНИ ТА ЇХ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ В УКРАЇНІ

Права людини в сучасному світі – це не просто актуальна тема для дискусій, ця проблема, вирішення якої стоїть у центрі практичної діяльності міжнародного співтовариства. Людина, індивід, громадянин – має бути найважливішою цінністю будь-якого суспільства. Лише за таким напрямком можливе його (суспільства) подальше процвітання та співіснування із навколишнім світом.

Права людини – це природні можливості індивіда, що забезпечують його життя, людську гідність і свободу діяльності у всіх сферах суспільного життя [5]. Свободи людини – негативні повноваження фізичних осіб, як індивідуальні, так і колективні. Свободи реалізуються шляхом усунення державного регулювання з тієї чи іншої поведінки особи. Свободи, таким чином, виражають незалежність індивіда від влади держави у певних діях і визначають межі державного втручання у сферу особистості [6].

Визначну роль щодо забезпечення прав людини відіграла Загальна декларація прав людини. Під час її створення сотні і сотні пропозицій надходили з усіх країн світу, вони склали основу переліку прав і свобод, які стали взірцем для багатьох держав і народів. Загальне розуміння прав людини – це передумова того, що людство буде в змозі досягти поставленої мети [1]. У преамбулі

Декларації визнається, що гідність притаманна кожній особі, а рівні, невід'ємні права лежать в основі свободи, справедливості та загального миру. Права людини мають охоронятися силою закону для того, щоб уникнути соціальних потрясінь, держави мають сприяти соціальному прогресу та поліпшенню повсякденного життя за умови більшої свободи [2].

Серед загальних засад, які повною мірою мають бути реалізовані у процесі забезпечення прав, свобод і законних інтересів громадян, на першому місці, безперечно, стоїть принцип соціальної справедливості. Права і свободи громадян, їх законні інтереси у демократичній, соціальній, правовій державі зорієнтовані на принцип соціальної справедливості, який взагалі повинен лежати в основі діючого права. Адже це особливий, незалежний від волі законодавця суспільний феномен зі своїми об'єктивними властивостями і регулятивним спрямуванням, котрі є проявом саме якості права, яке є загальним масштабом і рівною мірою (нормою) свободи, основу яких складає принцип соціальної справедливості [7].

Конституція України у своїй основі закріпила здобутки загальнолюдського і правового досвіду забезпечення прав і свобод людини. Майже третину її статей безпосередньо присвячено цьому питанню і вже цим визначається її гуманістичне спрямування. Та ще важливішим є те, що текст більшості цих статей досить повно відповідає широко визнаним міжнародним нормам прав і свобод людини. У цьому не важко переконатися, якщо порівняти розділ II Конституції України із Загальною декларацією прав людини, а також Міжнародними пактами про громадянські та політичні права і про економічні, соціальні і культурні права. Пріоритетними для українського суспільства і держави є:

"Людина, її життя і здоров'я, честь і гідність, недоторканість і безпека..." (ст. 3 Конституції України) [3].

Права людини – це можливості будь-якої людської істоти вільно обирати свою поведінку у межах справедливого закону. При здійсненні своїх прав і свобод кожна людина повинна зазнавати тільки таких обмежень, які встановлені законом виключно з метою забезпечення належного визнання і поваги прав і свобод інших, забезпечення вимог моралі, суспільного порядку і загального добробуту. Таким чином, особа, маючи невід'ємні, неподільні, природні чи набуті (постійні, тимчасові) права, одержує про-